

Repliik Ants Johansonil kommentaarile

Tuuli Otsus

Sattusin minagi kuulama *Mäetaguste* 7 numbrist laulu *Päivlik, pätslik* ansambli *Võikõllane* esituses ja lugema kommentaari Ants Johansonilt.

Muu hulgas kirjutab A. J.:

Kui folgi all mõista autorilaulu ja mitte ainult rahvamuusikat, siis on Võikõllane nii folk- kui pärimusmuusikat esitav ansambel. Ma paigutaksin nad kõige paremas mõttes traditsioonilise eesti pärimusmuusika mõjutustega, sellel kasvanud folkmuusika hulka. Minu jaoks kuuluvad nad Tartu kevadfolgi ja paljuski Jaan Toominga, Jaan Kiho ja Anne Maasiku järglaste sekka.

See on lõik, kus võib ju vaielda, kuid võib ka nõus olla. Aga edasi leidsin laused:

Teiste folkmuusika esitajatega võrreldes on nende muusikas olulisem osa pillidel, pillimängu osusel. Kui seni on seda tüüpi muusikas põhiohk olnud laulul ja sõnadel, siis nemad on võrdväärseks juurde võtnud pillimängu. Oli ju tihti pill, oli see siis trumm või kitarr, ainult saateks, siin on pill muutunud laulule võrdväärseks partneriks. Utreerides väidan, et Eestimaal on üldiselt nii, et kitarr annab laulmise toetamise kõrval ka lihtsalt kätele tegevust, et käed ei seisaks rüpes. Võikõllase esituses on pillide mängimise mõnu. Varem polegi viisi või keerukamat saadet kitarr, rääkimata mandoliinist, sedalaadi muusikas mänginud. Ta on jäänud laulule saateks.

Oh ehmatus, oh jahmatust. Päästab ehk see, et on väidetud *utreerides*. Tegelikult olid ju vennad Johansonid ise eespool mainitud Tartu kevadfolkidel osalised ja võiksid enam mäletada. Mina olen õnnetuseks natuke noorem, seepärast tean tollaste folgiisade-emade lauludest (lisaks nende endi jutule) enamasti vaid tänu Eesti Rahvaluule Arhiivis olevatele salvestustele. Ja siiski, oli ka tollal laule, mis vaat et olidki pillisaatele üles ehitatud (väärtluule kasutamine laulutekstina oli ehk enesestmõistetav).

Läksin arhiivi ja värskendasin mälu, kõrvu jäid *Inetud jalad ja ilus hääl...* Heno Sarve laulduna (sõnad Hando Runnel; kitarrisaade Heno Sarvelt, plokkflöödil Mikk Sarv), samas esituses veel *Surm oma kuldse kuningakrooni...* (sõnad Uku Masing; Mikk Sarv sedapuhku hutsuuli kahehäälsel vilepillil), *Taevaratas keerutab tähti...* (sõnad Hando Runnel) Aivar Meltsase laulduna ja kitarril saadetuna, *Nii palju töotusi, nii vähe kindlust...* (sõnad Hando Runnel), taas Aivar Meltsas - laul ja kitarrisaade, Mikk ja Heno Sarv plokkflöötidel.

Või miks mitte ehk kõige tuntuma, õnneks heliplaadil *Rännak lauluvainule* jäädvustatud ja Anne Maasiku lauldud *Rändaja õhtulaulu* (sõnad Ernst Enno), pillisaade - Tõnis Tulp ja Heno Sarv kitarridel.

Võinuksin jätta repliigi sootuks kirjutamata, aga praegu üldisemaltki leviv komme mängida kehvale mälule ei lasknud.

70. aastate lõpu salvestuskvaliteet paraku oli nagu oli, kuid üritagem kuulata:

663 kb .mp3

Tõuse üles ja läheme ära...
Sõnad: Hando Runnel
Laul ja kitarr: Heno Sarv
RKM, Mgn. II 4491 (21) <
Tartu. 1979. a. salvestus

MMJ=118-122

Tõu-se ü - les ja lä - he - me ä - ra,

Capo V

kas - te lan - geb ja mär-jaks saab maa.

Tõu-se ü - les ja lä - he - me ä - ra,

kau-em sii - a me jää - da ei saa.

Detailed description: The image shows a musical score for a song. It consists of five systems of music. Each system has a vocal line (treble clef) and a guitar accompaniment line (treble clef). The key signature has one flat (B-flat), and the time signature is common time (C). The lyrics are in Estonian. The first system includes the tempo marking 'MMJ=118-122'. The second system has a 'Capo V' instruction above the guitar line. The third system has an asterisk (*) above the vocal line. The score is enclosed in a double-line border.

*Autori poolt 1998. a. pakutud variant:

*Süda tuksub
rinnakorvis...*
Sõnad: Hando
Runnel
Laul ja kitarr: Priit
Pedajas
Plokkflööt: Mikk
Sarv
RKM, Mgn. II
4485 (9) < Tartu.
1978. a. salvestus.

645 kb .mp3

Teema saateks kasutab Priit Pedajas 17. saj tundmatu autori menuetti.